

Deklarasyon*

Bu deklarasyonlar, Risale-i Nur Enstitüsü tarafından tertip edilen “Bir Tecdid Hareketi Olarak Risale-i Nur” konulu 10. Risale-i Nur Kongresi’nde oturumlar sırasında açıklanan ve genel kabul gören kanaatleri bildirmekte olup toplantı yöneticisi ve sekreteri tarafından oturumlar esnasında alınan notlar üzerinde çalışılarak hazırlanmıştır.

BİRİNCİ MASA

“Risale-i Nur’da din-siyaset-devlet telâkkileri”

Doç. Dr. Adem ÖLMEZ (Oturum Baş.)

Yrd. Doç. Dr. Ömer ERGÜN (Sekreter)

Prof. Dr. Ali BAKKAL

Prof. Dr. Mevlüt UYANIK

Doç. Dr. Ahmet YILDIZ

Doç. Dr. Murat TÜMAY

Doç. Dr. Recep ARDOĞAN

Yrd. Doç. Dr. Ali BENGİ

Yrd. Doç. Dr. Abdulnasır YİNER

Yrd. Doç. Dr. Celil BOZKURT

Yrd. Doç. Dr. Levent BİLGİ

Mehmet AKBAŞ

Mehmet KAPLAN

Mustafa ÖKSÜZ

Mustafa USTA

* 10. Risale-i Nur Kongresi/ Bir Tecdid Hareketi Olarak Risale-i Nur
28-29 Mart 2015/Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi/İstanbul

1. Bediüzzaman'ın siyasete bakışı ilkeseldir, siyasette tarafgirliğe karşıdır.
2. Risale-i Nur hareketi 'Müsbet Hareket' ilkesini esas alan, iktidarı hedeflemeyen bir harekettir.
3. İman hizmetini önceleyen cemaat ve grupların karar verme süreçleri meşveret ilkesine göre biçimlenmelidir.
4. Bediüzzaman'ın istiaze ettiği siyaset, dindar bir takım insanların sadece siyasi görüş ayrılıklarından dolayı tekfir edilmesinedir; siyasi iltizamın dini iltizamın yerine ikame edilmesinedir; yoksa siyaseti yok sayma ve reddetme tavrı yoktur. Siyasetin ahlak dışı olanından istiaze etmiştir, siyaseti şeytanlaştırmamıştır.
5. Bediüzzaman'ın siyasetle kurduğu ilişki otokratlık-demokratlık yelpazesine göre farklılaşmıştır. Toplumsal temsil ve duyarlılığın bulunmadığı otokratik siyaseti boykot ederken, demokratik siyasetle yol gösterme ve "doğru" politikalar konusunda dayanak noktası olma ölçüleri üzerinden bir ilişki kurmuştur.
6. Dinin bir otorite tarafından himaye edilmesine ihtiyaç yoktur. Bediüzzaman kafalarımızdaki bir otoritenin dini koruması yönündeki anlayışı tenkit etmektedir. "İslamiyet güneş gibidir üflemeyle sönmez."
7. Risale-i Nur hareketi tavandan tabana değil tabandan tavana yönelik bir tecdit hareketidir.
8. Siyaset adalet, meşveret ve hukukun üstünlüğü ilkelerine dayanmalıdır.
9. Siyaset rekabet ve tarafgirlik alanı olduğu için din adına siyaset yapılmamalıdır. İktidar gücünü ele geçirebilmek için dinin ve dini duyguların araçsallaştırılması camın elmasa tercih edilmesi sonucunu doğurur ki; kişinin inancı açısından bu son derece tehlikeli ve riskli bir durumdur.
10. Bediüzzaman bireysel ve toplumsal yaşamın (cemaat veya cemiyetler dahil) her alanına ilişkin ihlas ve tevhid odaklı bir Kur'anî bakış sunmaktadır. Dolayısıyla vazifemizin rıza-yı ilahiye göre sırf hizmeti imaniyeyi yapıp vazife-i ilahiyeye karışmamak ve maddi, siyasi, dünyevi, şahsi ve cemaati her türlü menfaatten uzak durmak olduğunu ifade etmektedir.
11. Bediüzzaman'ın siyasi tecdidi hürriyet temellidir; müsbet hareket, manevi cihad, şefkat ve adalet ilkeleri üzerinden evrensel barışı amaçlayan bir perspektif sunar.



İKİNCİ MASA

“Risale-i Nur’da tebliğ metodları ve eğitim”

Prof. Dr. Nurettin ABUT (Oturum Başkanı)

Dr. Cafer KAYSICI (Sekreter)

Prof. Dr. Aziz KUTLAR

Doç. Dr. Abdullah ADIGÜZEL

Yrd. Dr. Ömer Kadir MORGÜL

Yrd. Doç. Dr. Cüneyt GÖKÇE

Yrd. Doç. Dr. Faruk SOYLU

Said YETİM

Yusuf AKBAŞ

Zübeyir YILDIZ

1. Bediüzzaman’a göre, insan dinsiz yaşayamaz. Çağımız insanında görülen bu bağlamdaki ruh yaraları iman ile tedavi edilir. Buna göre Risale-i Nur her yaş ve seviyeye uygun özgün eğitim ve tebliğ metodlarını benimser.

2. Risale-i Nur muhatabı Allah yoluna davet ederken hikmet ve güzel öğüt ile çağırarak, şefkat ve merhamet ile yumuşak söz söylemek, müjdeleyip uyararak ve bâtılı tasvir etmeden davet etmek şeklindeki Kur’ânî ve Nebvî tebliğ metodunu benimser.

3. Risale-i Nur, tebliğ vazifesini yapan kişinin söylediği hususların doğruluğuna inanması, bilgili, ehliyetli, olgun ve ölçülü olması, öğütlerinde ifrat ve tefritten uzak olmasını önerir.

4. Tebliğ ve eğitimde kavli leyyin ve ikna yolunu tercih eden Bediüzzaman, medenilere galebe etmenin icbar ile değil ikna ile olabileceğini belirtir.

5. Risale-i Nur'a göre, tebliğ ve eğitim süreçlerinde insanların uğraş alanları, geçim kaynakları, temel değerleri ve benzeri özgün özelliklerin dikkate alınması gerekir. Bunun yanı sıra muhatabın istidat, bilgi ve hassasiyetlerine dikkat edilmesi gerekmektedir.

6. Said Nursî bir taraftan hakkın hatırının yüce tutulup hiçbir hatıra feda edilememesini söylerken diğer taraftan bunun telkininin nezaket ile yapılmasını benimsemiştir. Ayrıca her söylenenin doğru olması ama her doğrunun da her yerde söylenmemesi gerektiğini ifade etmiştir.

7. Said Nursî ferdi değil meşverete dayalı şahsi maneviye esas alan eğitim ve tebliğ metodunu benimser.

8. Risale-i Nur a göre, öğretmen rolü öğrenme ortağı olup, öğrenmenin ve araştırmanın yollarının açılmasına rehberlik eder.

9. Risale i Nur sadece kalbin keşif ve zevkleri ile değil belki akıl ve kalbin birlikteliği, beden, ruh ve duyguların dayanışması ile yüksek bir bilinç ve kemal derecesi kazandırır.

10. Bediüzzaman eğitimde kolaylaştırıcı bir uslubu önerir. Temsil ile açıklama yolunu kullanır. Muhataba pozitif bakışı önerir.

11. Bediüzzaman tebliğ sürecinde, cehennem ateşi ile korkutmak ve cennet ile müjdelemekten ziyade daha dünyada iken iman içinde bir cennet nimetini ve küfür içinde manevi bir cehennem olduğunu gösterir.

12. Bediüzzaman'ın Medresetüzzehra projesi yüksek bir medeniyeti netice veren muhteşem bir eğitim projesidir.

13. Risale-i Nur, mutlak teslimiyet anlayışı değil, araştırmacı ve eleştirel bir eğitim anlayışı önerir.

14. Said Nursî şefkat kahramanı olan kadınlar ile çocukların eğitimine özel önem vermiştir.



ÜÇÜNCÜ MASA

“Risale-i Nur’un varlık algısı, insan ve toplum”

Ahmet ÇELİK (Oturum Başkanı)

Dr. Hakan YALMAN (Sekreter)

Prof. Dr. Mahmut KAPLAN

Prof. Doç. Dr. Hamit SARUHAN

Caner KUTLU

Muhammet EZBER

Mustafa GÖKAY

Fatih ADAK

Mustafa ORAL

Nevzat BAYHAN

Sedat DİNGİL

Taha ÇAĞLAROĞLU

1. Risale-i Nur; varlığın temel problemleri olan özgürlük, hayatın anlamı, yalnızlık ve ölüme nübüvvet ekseninde çözüm getirmiştir.

2. Risale-i Nur; insan, kainat ve Allah ilişkisini anlamlandırmada imani ve insani bir dil ve söylem geliştirmiştir.

3. Risale-i Nur, insanlık tarihini nübüvvet ve felsefe anlayışları çerçevesinde değerlendirerek ikisinin birlikteliğinin insanlığın mutluluğuna vesile olacağına vurgu yapmıştır.

4. Risale-i Nur, madde ve mana bütünlüğünü, akıl ve vahyin birliğini hedefleyen tecdit yaklaşımı ile insanlığa bir çıkış yolu sunmaktadır.

5. Risale-i Nur, ferdi kemalatın yanısıra bütün insanlığın insaniyet-i kübra manasına ulaşmasını hedefleyen bir bakış açısı getirmiştir.

6. Batı aklının bilimsel, teknik ve sosyal birikimi ile doğu irfanını bir araya getirmenin zemini olan empatinin, insaniyet-i kübra hizmetine sunulması Risale-i Nur bakışının bir yeniliği olarak kabul edilmelidir.

7. İnsani bir dille önce İslam dünyasında sonra bütün dünyada komşuluk kültürünün geliştirilerek yaygınlaştırılması gereklidir.

8. Varlığı yok sayan mistik anlayışla maddeyi asıl kabul eden materyalist bakış yerine Risale-i Nur her şeyin O'ndan bilindiği mana-i harfi anlayışını ortaya koymuştur.

9. Kainatın deşifresi, fitratın okunması şeklinde tanımlanarak varlığın okunmak üzere yazılmış bir mektup, Yaratıcı ile insan arasında bir iletişim vasıtası olduğu ifade edilmiştir.

10. Risale-i Nur bakışının çağa sunduğu en önemli tekliflerden biri aklın ve vahyin insanlığa ulaşma kanallarının mezcedilmesidir.

11. Risale-i Nur'daki estetik aklı ortaya çıkaracak bir Sanat Enstitüsü'nün kurulması acil ve zaruri bir ihtiyaç olarak değerlendirilmiştir.



ÜÇÜNCÜ MASA

“Risale-i Nur’un varlık algısı, insan ve toplum”

Ahmet ÇELİK (Oturum Başkanı)

Dr. Hakan YALMAN (Sekreter)

Prof. Dr. Mahmut KAPLAN

Prof. Doç. Dr. Hamit SARUHAN

Caner KUTLU

Muhammet EZBER

Mustafa GÖKAY

Fatih ADAK

Mustafa ORAL

Nevzat BAYHAN

Sedat DİNGİL

Taha ÇAĞLAROĞLU

1. Risale-i Nur; varlığın temel problemleri olan özgürlük, hayatın anlamı, yalnızlık ve ölüme nübüvvet ekseninde çözüm getirmiştir.

2. Risale-i Nur; insan, kainat ve Allah ilişkisini anlamlandırmada imani ve insani bir dil ve söylem geliştirmiştir.

3. Risale-i Nur, insanlık tarihini nübüvvet ve felsefe anlayışları çerçevesinde değerlendirerek ikisinin birlikteliğinin insanlığın mutluluğuna vesile olacağına vurgu yapmıştır.

4. Risale-i Nur, madde ve mana bütünlüğünü, akıl ve vahyin birliğini hedefleyen tecdit yaklaşımı ile insanlığa bir çıkış yolu sunmaktadır.

5. Risale-i Nur, ferdi kemalatın yanısıra bütün insanlığın insaniyet-i kübra manasına ulaşmasını hedefleyen bir bakış açısı getirmiştir.

6. Batı aklının bilimsel, teknik ve sosyal birikimi ile doğu irfanını bir araya getirmenin zemini olan empatinin, insaniyet-i kübra hizmetine sunulması Risale-i Nur bakışının bir yeniliği olarak kabul edilmelidir.

7. İnsani bir dille önce İslam dünyasında sonra bütün dünyada komşuluk kültürünün geliştirilerek yaygınlaştırılması gereklidir.

8. Varlığı yok sayan mistik anlayışla maddeyi asıl kabul eden materyalist bakış yerine Risale-i Nur her şeyin O'ndan bilindiği mana-i harfi anlayışını ortaya koymuştur.

9. Kainatın deşifresi, fitratın okunması şeklinde tanımlanarak varlığın okunmak üzere yazılmış bir mektup, Yaratıcı ile insan arasında bir iletişim vasıtası olduğu ifade edilmiştir.

10. Risale-i Nur bakışının çağa sunduğu en önemli tekliflerden biri aklın ve vahyin insanlığa ulaşma kanallarının mezcedilmesidir.

11. Risale-i Nur'daki estetik aklı ortaya çıkaracak bir Sanat Enstitüsü'nün kurulması acil ve zaruri bir ihtiyaç olarak değerlendirilmiştir.



DÖRDÜNCÜ MASA

“Risale-i Nur’da Batı ve İttihad-ı İslâm telâkkisi”

Prof. Dr. Ahmet BATTAL (Oturum Başkanı)

İntizam Seyda DURGUN (Sekreter)

Erdoğan ÇELEBİ

Prof. Dr. Ertan EFEGİL

Prof. Dr. Hüseyin UZUN

Prof. Dr. Mustafa ALICI

Doç. Dr. H. Yunus TAŞ

Yrd. Dr. Hüseyin YILDIZ

Yrd. Doç. Dr. İlhan CEVHERİ

Aziz Muhammet KAYA

İslam YAŞAR

Şemsettin ÇAKIR

1- Kur’an “Hepiniz Allah’ın ipine sımsıkı sarılın, dağılıp tefrikaya düşmeyin. Yoksa gücünüz elinizden gider” ve “Mü’minler ancak kardeştir. Öyleyse kardeşlerinizin arasını düzeltin” gibi hükümlerle ittihadı emretmektedir.

2- Bediüzzaman İslam ittihadının örf ve adetten bir parça olmadığını, aksine, bilhassa ahirzamanın en büyük farz vazifesi olduğuna dikkat çekerek, namaz ve hac gibi diğer farz ibadetlerin hakkıyla ifa edilebilmesi ve makbul olabilmesi için ittihadın ön şart olduğunu içtihat etmektedir.

3- Bediüzzaman İslam Birliği için haccın kongre boyutuna dikkat çek-

mektedir. İslam'ın ittihadının merkezini Haremeyn-i Şerifeyn olduğunu ifade ederken yeryüzü mescidinde Mekke'yi mü'min kalplerin Hakka yönelmiş bir mihrap ve Medine'yi de halka ve İslam medeniyetine dönük bir Minber olarak tarif etmektedir.

4- Ümmet bir ferid veya bir grubun değil, ancak meşveret ve şuraya istinat eden bir büyük temsil heyetinin etrafında birleşebilir. Bu sebeple hilafet bir şahıs tarafından değil ancak en geniş temsil kabiliyetine sahip bir heyet tarafından üstlenilebilir.

5- İslam Birliği'nin tesisine mani olan ve yapıcı eleştiriyi de engelleyen şahsi, cemaati ve etnik enaniet duvarlarının ortadan kaldırılması için, bir tecdit eseri olan ve ittihadın da çekirdeği durumunda olan İhlas ve Uhuvet Risaleleri tüm İslam dünyasına yayılmalı, anlaşılması ve uygulanması sağlanmalıdır.

6- İnsanlığın tekamül meylinin ürünü olan ve sulh-u umuminin tesisi için gerekli görülen; kuvvetin kanunda olması, adalet, meşveret, hürriyet-i şeriye ve meşrutiyet-i şeriye gibi ölçüler, günümüzün evrensel değerleriyle de denktir.

7- "İttihat cehl ile olmaz. İttihat, imtizac-ı efkârdır" diyen Bediüzzaman, ittihadın ilim ve fikirlerin uzlaşmasıyla olacağını bildirmekte ve bunun için Medresetüzzehra projesinin önemine dikkat çekmektedir.

8- Bediüzzaman, İslam ülkeleri ve halkları arasında kardeşliği savunurken, aynı zamanda bu ülkeler ve halklar arasında kültürel, diplomatik ve ekonomik işbirliğini bir ara basamak olarak öngörmektedir.

9- Cihadın 'manevi cihad' biçiminde olacağına dikkat çeken Bediüzzaman, İslam aleminin birleşmesi için de İslam'ın yayılması için de öncelikli olanın hal ve dil ile yapılan nasihat olduğunu ifade etmektedir.

10- İrkçılık ve menfi milliyetçilik fikri İslam Birliğinin önündeki en önemli engeldir ve Batının artık terk ettiği türden bir Batı hastalığıdır.

11- Bediüzzaman Batı'ya toptancı bir bakışla yaklaşmamakta, vahye istinat eden ve insanlığa faydalı bilimsel gelişmelere ön ayak olan Birinci Avrupa ile materyalizmden aldığı menfi dersle insanı ahlaksızlığa ve dinsizliğe sevk eden ikinci bozuk Avrupa'yı birbirinden ayırarak birinci Avrupa telakisi ile işbirliğini öngörmektedir.

12- Avrupa Birliği ideoloji karşıtı bir kurumsal yapıdır. İslam dünyasındaki müstebit ideolojilerden kurtulmak için AB ile işbirliği faydalı ve hatta gereklidir. Bu durumun bilhassa Türkiye'deki dinî gruplarca doğru şekilde anlaşılması gerekir.

13- Arap baharının gerçek bir bahar olabilmesi için Bediüzzaman'ın ortaya koyduğu çözüm yollarının anlaşılması ve bilhassa cehalet zaruret ve ihtilafa karşı marifet sanat ve ittifak silahlarıyla cihat edilmesi önemlidir.

14- İttihad-ı İslam dünya üzerinde bölücü ve korkutucu bir pakt değil, bilakis global düzeyde barışı hedefleyen ve İslam olmayanları da memnun eden ve rahatlatan bir huzur ve güven birliğidir.

BEŞİNCİ MASA

“Risale-i Nur’da iman-ahlâk ve ibadet”

Prof. Dr. Mehmet İPÇİOĞLU (Oturum Başkanı)

Sebahattin YAŞAR (Sekreter)

Prof. Dr. İsmail Latif HACINEBİOĞLU

Prof. Dr. Ömer ÖNBAŞ

Doç. Dr. Muhammet GÜR

Doç. Dr. Osman ÖZKUL

Yrd. Doç. Dr. İbrahim ERŞAHİN

Ali FERŞADOĞLU

Ekrem Hamza ALŞAN

Hasan KÜÇÜKÇOPUR

İbrahim ŞENGÜN

Mehmet Ali KAYA

Melihcan Daşdelen

Ümit ACAR

1. Bediüzzaman, Risale-i Nur’la Esmâ-i Hüsnâ aynasında ilimlerin di-
liyle iman hakikatlerini izah ve ispat ederek, en büyük tecdidi yapmıştır.

2. Kur’an ve hadisi doğru anlamanın, özümsemenin metotlarını, prensip-
lerini ve formüllerini ihtiva eden Risale-i Nur; iman, ibadet ve ahlaka dair
meseleleri akli, mantıki, ilmi ve şuhudi delillerle ispat ve izah etmiştir.

3. Bediüzzaman, Kur’an’ı anlama ve anlatmada getirdiği yenilik ile geniş

kitlelere kolayca ulaşabilmiş, büyük bir hizmetin banisi olmuştur. Bu hizmetin metodu tecdid vasfı gereği; statik değil, dinamik bir yapıya sahiptir.

4. Risale-i Nur, Kur'an ve Sünnet-i Seniyye ışığında duyguları ifrat ve tefritten (aşırılıklardan) arındırıp, sırat-ı müstakime yönlendirerek, akli takviye, kalbi tasfiye ve nefsi terbiye etmeyi hedeflemiştir.

5. Bediüzzaman, insanlığı maddi ve manevi felaket ve toplumsal bunalmalara iten imansızlığın dayandığı ateizm, ahlaksızlığın dayandığı hedonizm ve enaniyetin dayandığı egoizmin esaretinden kurtarmanın çaresini; imanı tahkim ve takviye ederek, ahlak-ı İslamiyeyi tesis ve insanlığı ubudiyet bağı ile Allah'a bağlamak olarak göstermiştir.

6. "Bu asırda hissiyat-ı insaniye akıl ve fikre galebe ettiğinden ehl-i sefaheti sefahetten kurtarmanın çare-i yeganesi, aynı lezzetinde elemi gösterip hissini mağlup etmektir." diyen Bediüzzaman, günahlardan uzak durabilmenin yolunu da göstermiştir.

7. Risale-i Nur, imanın içindeki lezzeti ve günahların içindeki elemi aynı anda akla ve kalbe göstererek, insanı günaha sevk eden hisleri mağlup eden bir model sunmuştur. Bu model, 'şunu yap, bunu yapma' demekten ziyade; iyi ve kötü şeyleri yaptığında ortaya çıkacak güzel ve kötü sonuçları hissettirerek, çağımız insanına, "günahların ve fenalıkların ve haram lezzetlerin içinde manevi elim elemeleri gösterip, hasenat ve güzel hasletlerde ve hakaik-ı şeriatın amelinde cennet lezaizi gibi manevi lezzetler bulunduğunu ispat edecek" şeklindedir.

8. Bediüzzaman, iman ve ahlak esaslarını yok etmeye çalışan dehşetli cereyanlar karşısında, şahıs dâhî de olsa mukabele edemeyeceğini bildirerek, 'meşverete dayalı, şahs-ı manevi modeli'ni geliştirmiştir.

9. Ahlaki çözümlenin nedenlerinden olan şükürsüzlük, tatminsizlik, buhranlar, toplumdaki kötü alışkanlıklar, cinayetler gibi sonuçlar, Bediüzzaman'ın iktisadı esas alan kanaat, şükür ve istiğna düsturlarıyla tedavi edilmiş, tüketim toplumunun manevi olarak çökerttiği insanın iman ve ahlaki bünyesinin yeniden hayat bulması sağlanmıştır.

10. Bediüzzaman'a göre, hürriyet imanın bir hassasıdır. 'İman ne kadar mükemmel olursa, hürriyet o nispette parlar.' Böylece, insanın zillete düşmeden, ahlaki prensiplerden taviz vermeden, izzetle yaşaması mümkün olur.

11. Helaket ve felaket asrının müceddidi olarak, İslam dünyasının hastalıklarını teşhis eden Bediüzzaman, bu hastalıklardan kurtuluşun, Müslümanların Asr-ı Saadet'teki ahlaki ilkeleri yeniden kazanmasıyla mümkün olacağını ve sadece Müslümanların değil, insanlığın kurtuluşu için bu ilkelere uymanın zorunluluğunu belirtir. Bu durumda, "Eğer biz ahlak-ı İslamiyenin ve hakaik-i imaniyenin kemalatını efalimizle izhar etsek, sair dinlerin tabileri elbette cemaatlerle İslamiyete girecekler." der.

12. Cihanşümül bir iman ve ahlak dili kullanan Bediüzzaman, bütün insanlığa hitap ederek, problemlerin çözümünü ve genel barışı sağlayacak prensipleri ortaya koymuştur. İnsanlığın saadeti, bu esaslara uymakla mümkündür.